

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ В МЕДИЦИНСКОЙ ОТРАСЛИ

Резюме

Статья посвящена проблеме профессиональной подготовки специалистов в медицинской отрасли. Указывается, что тесная связь высших медицинских учебных заведений и лечебно-профилактических учреждений дает положительный результат при подготовке специалистов к профессиональной деятельности. Особое внимание уделено готовности будущих медиков к выполнению руководящей функции в медицинских учреждениях, расширению самостоятельности во время выполнения медицинских манипуляций и организации ухода за пациентами.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, медицинская отрасль, высшие медицинские учебные заведения, кадровый ресурс, медицинская помощь, менеджмент, ступенчатое образование.

I.M. Krukova'ska

PECULIARITIES OF TRAINING THE SPECIALISTS IN THE MEDICAL FIELD

Summary

The article deals with the professional training in the medical field. It is stressed that the close relationship of medical schools and medical institutions gives a positive result at specialist training for professional work. Particular attention is paid to the training of the future doctors to perform managerial functions in health care facilities, expansion of autonomy during medical procedures and organization of patients care.

Key words: vocational training, medical field, medical higher educational establishments, human resources, medical care, management, education levels.

УДК 37.013.42

С. І. Семчук

НОВІТНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ

У статті висвітлені актуальні питання формування комп'ютерної компетентності фахівців дошкільної освіти. Проаналізовано сучасні погляди науковців щодо означеної проблеми. Розкрито сутність, структуру та складові комп'ютерної компетентності особистості. Автор розглядає поняття "комп'ютерні технології", "комп'ютер як технічний засіб навчання", "мультимедійні засоби навчання". Визначає особливості використання комп'ютерних технологій як засобу організації навчання фахівців дошкільної освіти.

Ключові слова: комп'ютерна компетентність, комп'ютерні технології, комп'ютеризація, дошкільна освіта.

Постановка проблеми. Перехід до інформаційного суспільства суттєво впливає на дошкільну освіту, особливо на професійну підготовку фахівців. Як зазначає С. Сисоева, це стосується не лише змісту, форм і методів навчання, а й самого розуміння сучасної професійної освіти як неперервної, спрямованої на формування творчої особистості глобалізованого інформаційного суспільства XXI ст., здатної до саморозвитку та навчання впродовж усього життя [3].

Реформування дошкільної освіти, необхідність її інформатизації потребує науково-методичного забезпечення використання у педагогічному процесі новітніх засобів навчання, зокрема інтерактивних технологій та підготовку фахівців, які досконало володіють сучасними комп'ютерними технологіями.

Застосування комп'ютерних технологій докорінно змінює роль і місце педагога й дитини у навчальному процесі ДНЗ. Вихователь перестає бути просто "ретранслятором" знань, а стає співтворцем сучасних, позбавлених повчальності й шаблонності, новітніх технологій навчання.

Комп'ютерні технології відкривають шлях до самостійної навчальної діяльності й особистої відповідальності молодого покоління, яку вихователі відносять до ключової компетентності. Загальноновизнано, що нині формування комп'ютерної компетентності вихователів є однією з обов'язкових умов досягнення освітніх цілей сучасності [2, с. 3–6].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Висвітлення проблем, пов'язаних з використанням сучасних інформаційних та комп'ютерних технологій у педагогічному процесі, започатковано і розвинуто у фундаментальних працях учених (Р. Вільямса, Б. Гершунського, В. Глушкова, А. Єршова, К. Маклін, Ю. Машбиця, С. Пейперта, Є. Полат та ін.). У роботах цих авторів показано, що впровадження комп'ютерних технологій у практику навчання є однією із форм підвищення ефективності навчального процесу.

Проблемою розробки й використання комп'ютерних технологій навчання займалися вчені (Н. Атапова, А. Верлань, М. Головань, А. Гуржій, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, Ю. Жук, І. Іваськів,

В. Лапінський, В. Мадзігон, Д. Матро, Н. Морзе, С. Раков, Ю. Рамський, І. Роберт, П. Ротасенко, В. Руденко, М. Семко, О. Християнінов).

Технології комп'ютеризованого навчання досліджували вітчизняні вчені (А. Ашероф, А. Довгялло, О. Савельєв, О. Молібог) та зарубіжні науковці (Г. Клейман, Н. Краудер, С. Пейперт, В. Скіннер).

Визначення функцій інформаційних технологій у навчальному процесі розглядали Г. Балл, Т. Гергей, В. Глушков, А. Довіяло, А. Єршов, М. Жалдак, В. Монахов, І. Підласий, С. Смирнов.

Світовий досвід підтверджує той факт, що вирішення проблем дошкільної освіти потрібно розпочинати із професійної підготовки педагогів. У зв'язку з цим найактуальнішими є новітні засоби навчання, що засновані не лише на фундаментальних знаннях із певної галузі, а й на загальній культурі, що включає серед інших складових й інформаційну. Практика засвідчує, що оволодіваючи навичками інтерактивного навчання, вихователь поступово переносить їх до своєї практичної діяльності, навчаючи дітей умінню самостійно здобувати знання, робити вибір на користь активної діяльнійшої позиції у їх опануванні. Тому кожному вихователю потрібна ґрунтовна підготовка в сфері сучасних комп'ютерних технологій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Необхідною умовою інформатизації освіти є готовність вихователів до використання комп'ютерних технологій навчання у процесі передачі знань молодому поколінню.

Реалії сьогодення вимагають від вихователя вміння використовувати комп'ютерні технології у власній діяльності, а також у роботі з дітьми, колегами та батьками. Застосування вихователем на заняттях знань КТ дозволяє ефективно й доступно підкреслити новизну навчального матеріалу, навести приклади практичного застосування знань з конкретного заняття, здійснити впровадження проблемного й евристичного навчання, продемонструвати складні природні процеси тощо.

Саме тому велику увагу останнім часом вчені (соціологи, культурологи, педагоги, психологи) приділяють проблемі формування комп'ютерної компетентності вихователів дошкільних установ, що є компонентом їх загальної педагогічної культури, найважливішим показником професійної майстерності і відповідності світовим стандартам у галузі дошкільної освіти.

Мета статті зумовлюється потребою у висвітленні можливостей використання новітніх засобів навчання у формуванні комп'ютерної компетентності фахівців дошкільної освіти в сучасних умовах потужної інформатизації суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. У реаліях сьогодення з'явився новий напрям діяльності – розробка комп'ютерних технологій навчання і програмно-методичних навчальних комплексів, що базуються на широкому застосуванні новітніх засобів навчання, мультимедійних засобів і віртуальних педагогічних технологій, які дають змогу суттєво підвищити рівень методичного забезпечення освітнього процесу, відкривають можливості для підвищення якості освіти.

Комп'ютерні технології – це велике поле діяльності для педагога будь-якої спеціальності. Вони відкривають великі можливості для переосмислення методів і прийомів навчання. Впровадження комп'ютерних технологій до сфери дошкільної освіти дасть змогу розширити світосприйняття дітей, а вихователю повніше використовувати наявні освітні ресурси, що істотно підвищить рівень освіти.

Починаючи з 60-х років, у провідних країнах світу (Великобританія, США, Канада, Австралія, Франція та ін.) у педагогічній науці був сформований спеціальний напрям – медіаосвіта, який мав на меті допомогти дітям і дорослим адаптуватися до світу медіакультури, комп'ютерних технологій, навчитися аналізувати медіатексти. У канадській провінції Онтаріо з 1987 р. медіаосвіта є обов'язковим навчальним предметом у школах, в Австралії з 1990 р. ця дисципліна впроваджена у навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів [5]. У 1973 році були теоретично обґрунтовані основні принципи медіаосвіти в Австрії. На практиці педагоги використовують комп'ютерні технології як засіб навчання, який залежить від їхніх побажань. Наприкінці 60-х років ХХ ст. німецькі педагоги дійшли висновку, що комп'ютерні технології мають бути не тільки засобом навчання, але й об'єктом вивчення. Якщо освіта спрямована на розвиток індивідуальності дитини, то медіаосвіта – на підготовку індивіда до прийняття соціально важливих рішень на основі аналізу повідомлень із комп'ютерних технологій. У 80-ті роки завдяки працям Л. Мастермана виникла медіаосвіта в Англії. З 1987 року початкові школи Італії працюють за програмами зображувального мистецтва, музичної освіти, у яких враховані цілі й завдання медіаосвіти. Інформаційний потік здійснює вплив на формування системи знань й емоційну сферу сприйняття дорослих і дітей, тому необхідно широко використовувати комп'ютерні технології у навчанні.

Уміння аналізувати інформацію, виокремлювати головне в інформаційному повідомленні, розуміти спрямування комунікації, прихований зміст повідомлень є необхідними на всіх етапах навчання.

Комп'ютеризація дошкільної освіти є невід'ємною складовою інформатизації суспільства, відображає загальні тенденції глобалізації світових процесів розвитку, виступає як визначальний інформаційний і комунікаційний базис освіти та гармонійного розвитку особистості.

Комп'ютерні технології охоплюють створення, впровадження і розвиток комп'ютерно-орієнтованого навчального середовища. Метою комп'ютерних технологій є підготовка особистості до

повноцінного життя в інформатизованій державі та підвищення якості освіти.

До таких навчальних технологій можна зарахувати:

– *курси комп'ютерної грамотності*, що мають на меті сформувані базові поняття про комп'ютер та можливості використання цих знань на практиці, це мінімальний рівень сформованості комп'ютерної компетентності;

– *курси "intel® Навчання для майбутнього"* – формують додаткові знання для реалізації інформаційно-комп'ютерних технологій у педагогічному процесі;

– *дистанційну освіту* – за останні роки така форма освіти набула актуальності, але часто її ототожнюють із заочною формою навчання. Це відкрита система навчання, що передбачає активне спілкування між педагогом та вихованцем за допомогою сучасних інтерактивних технологій та мультимедіа. Така форма навчання дає свободу вибору місця, часу і темпу навчання, її може отримати будь-яка охоча людина, при цьому гармонійно поєднавши навчання із дотриманням ритму повсякденного життя.

Відтак, першочергове завдання сучасної дошкільної педагогіки — формування комп'ютерної компетентності педагогів, які зобов'язані не тільки розуміти нові проблеми, що постають перед ними, а й знаходити можливість їх вирішення у повсякденній професійній діяльності [4, с. 7–11].

Основою інформаційної культури особистості є знання про інформаційне середовище, закони його функціонування та розвитку; вміння орієнтуватися у безмежному просторі різноманітних повідомлень і даних, раціонально використовувати засоби сучасних комп'ютерних технологій для задоволення інформаційних потреб. Усі ці трансформаційні процеси розкривають актуальність поняття компетентності особистості.

Відтак, комп'ютерна компетентність є інтегральною характеристикою особистості, що виявляється у здатності до засвоєння відповідних знань, умінь та навичок щодо розв'язання завдань у педагогічній й професійній діяльності за допомогою комп'ютера.

В основу концепції "комп'ютерної компетентності" покладено ідею виховання компетентної людини, яка має необхідні знання та керується ними; володіє високими моральними якостями; діє адекватно у відповідних ситуаціях та несе відповідальність на певну діяльність.

Складовими комп'ютерної компетентності особистості є:

– система уявлень про інформатику (знання про інформаційне середовище, закони його функціонування, вміння орієнтуватися в інформаційних потоках);

– комп'ютерна грамотність (вміння працювати з комп'ютером, навички користувача, здатність використовувати допоміжні апаратні засоби);

– відповідний стиль мислення.

Обираючи комп'ютер для навчальних цілей, слід усвідомлювати, наскільки швидкими темпами відбувається коригування цілей, обумовлене потужним розвитком суспільства. Так, Н. В. Атапова наводить перелік нових кваліфікаційних умінь вихователя в умовах інформатизації суспільства:

– педагог повинен володіти відповідними знаннями, що містяться у комп'ютерній програмі;

– індивідуалізація навчання, яка передбачає введення у педагогічний процес комп'ютера, і вимагає застосування значної кількості методик, якими вихователь повинен володіти досконало;

– педагог повинен знати програмне забезпечення, його складові, вміти допомогти дитині на кожному етапі заняття [1].

Визначимо складові комп'ютерної компетентності особистості у процесі їх набуття на всіх рівнях удосконалення:

– бачення: розуміння й усвідомлення ролі й значення КТ для роботи і навчання впродовж життя;

– культура: спосіб розуміння, конструювання, світоглядного бачення цифрових технологій для життя і діяльності в інформаційному суспільстві;

– знання: набір фактичних і теоретичних знань, що відображають галузь КТ як галузь для навчання і практичної діяльності;

– практика: практика застосування знань, умінь, навичок у галузі КТ для особистих, суспільних, професійних і навчальних цілей;

– удосконалення: здатність удосконалювати, розвивати, генерувати нове у сфері КТ і засобами КТ для навчання, професійної діяльності, особистісного розвитку;

– відповідальність: підтверджена якість особистості демонструвати свідоме ставлення через дію пов'язану із застосуванням КТ для відповідальної соціальної взаємодії і поведінки.

Використання комп'ютера як засобу навчання у педагогічному процесі дошкільного навчального закладу обумовлює зміну й інших елементів (власне процесу навчання, організації навчання, засобів навчання). Це, на наш погляд, передбачає вирішення декількох груп проблем: загальнодидактичних, методичних й інформаційних (які ототожнюють комп'ютера із засобом навчання), професійних і організаційних (кожна з яких, передбачає вирішення відповідних теоретичних і практичних завдань). Розглянемо всю сукупність цих проблем.

Загальнодидактичні проблеми визначають: роль (місце) комп'ютера у дидактичній системі серед інших засобів навчання, що використовуються; умови, в яких буде здійснюватись педагогічний процес з використанням комп'ютера.

Вирішення професійної проблеми передбачає системне використання комп'ютерних технологій як засобу безперервної підготовки вихователів, що, у свою чергу, підвищує ефективність педагогічного процесу у ДНЗ.

Організаційно-методичні проблеми враховують: специфіку змісту заняття; особливості методичної системи, яка використовується на занятті; дидактичні і технічні вимоги до персонального програмного забезпечення (ППЗ); виявлення, експертизу та підбір ППЗ; проектування ППЗ, систему комп'ютерних завдань (СКЗ) чи електронного дидактичного матеріалу (ЕДМ); визначення розробника ППЗ, СКЗ чи самостійну розробку; впровадження програмного продукту до технології навчання.

Інформаційні проблеми визначають: науково обґрунтовані психолого-педагогічні і методичні вимоги до ППЗ, які необхідні для ефективного використання у педагогічному процесі ДНЗ; формування системи завдань з кожного заняття з урахуванням різноманітних програм навчання; забезпечення доступності ППЗ для вихователів (наявність єдиної бази даних ППЗ); розробка ППЗ.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, комп'ютеризація дошкільної освіти відкриває перед вихователями нові можливості для впровадження у педагогічну практику дошкільної установи сучасних методичних розробок. При цьому ефективність комп'ютеризації ДНЗ залежить від компетентності вихователя та якості використання новітніх засобів навчання.

Подальше дослідження планується провести у напрямі розробки й теоретичного обґрунтування інтегрованої моделі комп'ютерної компетентності майбутніх вихователів.

Література

1. Атапова Н. В. Информационные технологии в школьном оборудовании / Атапова Н. В. – М: РАО, 1994. – 186 с.
2. Информатизация освіти – провідний напрям підвищення результативності навчального процесу // Комп'ютер у школі і сім'ї. – 2011. – № 1(89). – С. 3-6.
3. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / Сисоєва С. О., Алексюк А.М., Воловик П.М., Кульницька О.І., Сігаєва Л.Є., Цехмістер Я.В.; За ред. С. О.Сисоєвої. – К.: ВПОЛ, 2001. – 502 с.
4. Петухова Л. Є. Актуальні питання формування інформативних компетентностей майбутніх учителів початкових класів / Л. Є. Петухова, О. В. Співаковський // Комп'ютер у школі і сім'ї. – 2011. – №1 (89). – С. 7-11.
5. Kubey R. Obstacles to the development of media education in the United States / R. Kubey // Journal of communication. – 1998. – Winter. – 58 p.

С. И. Семчук

НОВЕЙШИЕ СРЕДСТВА ОБУЧЕНИЯ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА ФОРМИРОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ВОСПИТАТЕЛЯ

Резюме

В статье рассмотрены актуальные вопросы формирования компьютерной компетентности специалистов дошкольного образования. Проанализированы современные взгляды ученых относительно этой проблемы. Раскрыта сущность, структура и составляющие компьютерной компетентности личности. Автор рассматривает понятия "компьютерные технологии", "компьютер как техническое средство обучения", "мультимедийные средства обучения". Определяет особенности использования компьютерных технологий как средства организации обучения специалистов дошкольного образования.

Ключевые слова: компьютерная компетентность, компьютерные технологии, компьютеризация, дошкольное образование.

S. I. Semchuk

NEW TRAINING MEANS AND THEIR INFLUENCE ON FORMING EDUCATORS COMPUTER COMPETENCE

Summary

Actual problems of preschool specialists' computer competence are presented in the article. Modern scientists points of view on the problem are analyzed in the article. Computer competency essence and structure are studied by the author. The author studies the concepts "computer technology", "computer as technological instrument training", "multimedia training means". Peculiarities of using computer technology as means of organizing preschool teachers training are defined.

Key words: computer competence, computer technologies, computerization, preschool education.